

ОЦІНКА ПРОДУКТИВНОСТІ ПОТОМСТВА

*Папакіна Н.С. – к. с.-г. н., доцент,
Пласкальний А.І. – магістрант, Херсонський ДАУ*

Постановка питання. Оцінка тварин за якістю потомства - одна з найважливіших ланок у системі селекції, яка включає відбір, оцінку за потомством і наступний підбір пар. Доповнення простого відбору плідників за продуктивністю відбором за якістю потомства при існуючих для овець параметрах успадковуваності продуктивності підвищує ефективність відбору в 1,5-2 рази. Оцінка плідників за якістю нащадків – це зоотехнічний метод визначення племінної цінності на основі господарсько-корисних ознак їхнього приплоду або генотипу племінних тварин, знань про фенотип їх нащадків.

Загальноприйнято вважати поліпшувачем плідника, який пройшов перевірку за якістю нащадків і дав приплід, що за господарсько корисними ознаками перевищує якість матерів або ровесниць. Для достовірної оцінки має значення кількість нащадків. Вважають, що чим більше нащадків, тим точніша оцінка племінних якостей. Однак у практиці доцільно перевірити більше плідників з меншою кількістю їхніх нащадків, ніж меншу кількість плідників з більшим числом нащадків [1, 2].

Стан вивчення питання. Оцінка тварин за якістю потомства - одна з найважливіших ланок у системі селекції, яка включає відбір, оцінку за потомством і наступний підбір пар. Доповнення простого відбору плідників за продуктивністю відбором за якістю потомства при існуючих для овець параметрах успадковуваності продуктивності підвищує ефективність відбору в 1,5-2 рази [3,4].

Справжня методика містить прийоми математично обґрунтованої оцінки потомків за комплексом ознак, засновану на детальному статистичному обробленні показників "потомки-однолітки" із знаходженням вірогідності різниці у відсотках, що є основною і принциповою відмінністю від вживаних традиційних методів оцінки [5].

Завдання і методика досліджень. Завдання дослідження - оцінити продуктивні ознаки потомків баранів-плідників таврійського типу асканійської тонкорунної породи підприємства ВАТ «Червоний чабан» Каланцацького району Херсонської області.

Господарство ВАТ «Червоний чабан» є племінним підприємством з розведення овець таврійського типу. Удосконалення та розповсюдження цінних генотипів баранів-плідників є основною метою його діяльності, саме тому що року вирощують та оцінюють молодих плідників як за походженням, так і за власною продуктивністю. Кінцевою оцінкою є оцінка за якістю потомства

Результати досліджень. Згідно з загальноприйнятою методикою баранів-плідників оцінюють після того, як отриманих потомків вирощують і бонітують у віці 15 місяців. Клас плідника визначається за відсотковою часткою елітних потомків від загального числа вирощеного та пробонітованого поголів'я молодняка.

У нашому випадку чисельність отриманого потомства є обмеженою, а показники продуктивності та комплексний клас представників різних генотипів різноманітним (табл.1).

Таблиця 1 - Показники продуктивності потомків досліджуваних баранів-плідників на час бонітування

№ барана-плідника	Показники продуктивності потомків				
	ознака	n	$\bar{X} \pm S_{\bar{x}}$	$\pm \sigma$	%
3461 контрольна	жива маса, кг	10	119,6±1,41	4,45	3,72
	настриг вовни, кг	10	10,4±0,41	1,23	11,73
	якість вовни	10	63,5±1,16	3,66	5,76
	довжина вовни, см	10	11,7±0,37	1,16	9,91
3422	жива маса, кг	8	117,5±1,97***	5,58	4,75
	настриг вовни, кг	8	11,1±0,31**	0,88	7,94
	якість вовни	8	63,6±1,02	2,70	4,24
	довжина вовни, см	8	11,0±0,60	1,69	15,36
0873	жива маса, кг	7	114,7±1,78***	4,71	4,11
	настриг вовни, кг	7	10,74±1,34	3,54	32,95
	якість вовни	7	63,0±1,00	2,64	4,20
	довжина вовни, см	7	11,4±0,48	1,27	11,13
1601	жива маса, кг	9	72,33±1,24***	3,74	5,17
	настриг вовни, кг	9	7,10±0,31***	0,92	13,00
	якість вовни	9	63,55±0,44	1,33	2,09
	довжина вовни, см	9	13,44±0,60***	1,81	13,46
01493	жива маса, кг	7	69,28±2,54***	6,72	9,71
	настриг вовни, кг	7	7,50±0,28***	0,74	9,94
	якість вовни	7	64,42±0,42**	1,13	1,75
	довжина вовни, см	7	12,42±0,36***	0,97	7,85
01511	жива маса, кг	10	71,9±1,61***	5,08	7,07
	настриг вовни, кг	10	8,25±0,52***	1,56	18,96
	якість вовни	10	65,2±0,66**	2,09	3,21
	довжина вовни, см	10	13,8±0,38***	1,22	8,91
01571	жива маса, кг	7	72,28±2,10***	5,57	7,70
	настриг вовни, кг	7	7,71±0,39***	1,04	13,50
	якість вовни	7	64,00±0,00	0,00	0,00
	довжина вовни, см	7	13,71±0,52***	1,38	10,06
01597	жива маса, кг	13	70,84±1,51***	5,47	7,72
	настриг вовни, кг	13	7,43±0,30***	1,08	14,55
	якість вовни	13	64,92±0,62*	2,25	3,47
	довжина вовни, см	13	13,38±0,52***	1,89	14,15

Потомки плідника 3422 поступаються контрольним ровесникам за живою масою на 2,1 кг., але переважають їх за настригом вовни($P \geq 0,99$).

Для молодняку плідника 0873 є достовірним поступання за живою масою на 4,9 кг, ($P \geq 0,999$). А у групі 01511 різниця зазначено поступання за живою масою та настригом вовни при одночасній перевазі за її якістю($P \geq 0,99$) та довжиною($P \geq 0,999$).

Представники плідника 01493 поступаються контрольному за живою масою та настригом вовни, але переважають за довжиною вовни на 2,0 см ($P \geq 0,999$).

Плідник 1601 поступається контрольному за живою масою та настригом вовни($P \geq 0,999$), але переважає за її якістю(критерій недостовірний) та довжиною($P \geq 0,999$).

Плідник 01571 поступається контрольному за живою масою та настригом вовни($P \geq 0,999$), але переважає за її якістю(критерій недостовірний) та довжиною($P \geq 0,999$).

Плідник 01597 поступається контрольному за живою масою та настригом вовни($P \geq 0,999$), але переважає за її якістю($P \geq 0,95$) та довжиною($P \geq 0,999$).

Потомки контрольної групи 3461 переважають потоків дослідних ліній за живою масою на 2,1-50,32кг. Селекція була спрямована на підвищення вовнової продуктивності, тому потомки дослідних груп 0873 та 3422 переважають потомків контрольної групи 3461 за настригом вовни. Критерій достовірності другого ступеня свободи($P \geq 0,99$). За якістю вовни переважають потомки дослідних усіх дослідних груп, окрім групи 0873, але критерії достовірності за цим показником мають лише дослідні групи 01511($P \geq 0,99$), 01493($P \geq 0,99$) та 01579($P \geq 0,95$). За довжиною вовни переважають контрольну групу дослідні групи 01511, 01493, 1601, 01571, 01597. У всіх критерії достовірності третього ступеня свободи ($P \geq 0,999$).

Водночас усі оцінені барани-плідники надали не менш 75% потомків I класу та еліта.

Висновки та пропозиції. Відповідно до загальноприйнятої методики можуть бути визначені як поліпшувачі барани-плідники, що рекомендуються для подальшого призначення і селекційної роботи. Пропонуємо у подальшій селекційній роботі звернути увагу на показники живої маси, підтримання яких на досягнутому рівні можливо лише за умови поміркованого поєднання технологічних умов, а саме годівлі та селекційних заходів

Перспектива подальших досліджень. Провести оцінку баранів-плідників за якістю потомства користуючись методом домінантності, то визначити препотентність вирощеного племінного поголів'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Засуха Т.В., Зубець М.В., Сірацький Й.З., та ін. Розведення сільськогосподарських тварин з основами спеціальної зоотехнії – Київ – Аграрная наука – 1999. – 512с.
2. Марзанов Н.С., Насибов М.Г., Марзанова Л.К., Озеров М.Ю., Катанен Ю., Лобков В.Ю. Генетические маркеры в теории и практике разведения овец. Москва. ИЦ «Пионер» -. 2010.- 184с.
3. Марзанов Н.С., Насибов М.Г., Марзанова Л.К., Озеров М.Ю., Катанен Ю., Лобков В.Ю. Генетические маркеры в теории и практике разведения овец. Москва. ИЦ «Пионер» -. 2010.- 184 с.
4. Буйлов С.В, Васильев Н.А, Жиряков А.М. и др. Инструкция по проверке баранов тонкорунных и полутонкорунных пород по качеству потомства .- Москва.- 1979. – 100с.
5. Инге-Вечтомов С.Г. Генетика с основами селекции. -М .- Высша школа.- 1989. – С.315.